

peono (Sp). Ĉiu el la ok plej malgrandaj figuroj, kiujn disponas ĉiu ŝakludanto (= soldato).

Peonlo. Veg. el fam. ranunkolacoj kun belaj grandaj multpetalaj floroj.

* **Pepl** (ntr). 1 Aŭdigi mallaŭtajn ripetitajn krietojn, kiel kokidetoj, paseroj : (f) la ~aj krioj de la virinoj B. 2 (f) Babili.

Pepsino. Organika fermento troviĝanta en la digesta stomaka suko.

* **Per.** 1° Prep. montranta : 1 Instrumenton, materion aŭ objekton, kiun oni uzas por plenumi agon aŭ atingi celon : bati iun ~ bastono; ne ~ la pano sole vivas la homo; sin nutri ~ legomoj; plenigi botelon ~ akvo; aspergi ~ sango; viŝi la buŝon ~ ŝuko; trafi du celojn ~ unu ŝtono Z; kovri tablon ~ tapiŝo; ŝvingi ~ paperoj; (f) ne ĉiam ~ ago mezurigas la saĝo Z. 2 Organon aŭ membron, kiun oni uzas por fari ion : ni vidas ~ la okuloj k flaras ~ la nazo Z; minaci iun ~ pugno Z; li prenos l'om de la sango k aspergos ~ sia fingro la antaŭan parton de la fermoplato Z; grinci ~ la dentoj k tremi ~ la tuta korpo; la birdoj batas la aeron ~ siaj flugiloj; stari ~ unu piedo en la tombo Z; teni iun ĉe la nuko ~ sia mano. RIM. : Oni ankaŭ uzas per por montri, kiun parton de ius korpo oni tenas : teni la lupon ~ la oreloj, infanon ~ la mano; konduki iun ~ la nazo B (laŭ sia arbitro. Vd laŭ). 3 Personon, dank' al kies interhelpo oni povas plenumi ian agon : sendi leteron ~ servisto; parencaj ~ Adamo Z; la funebra ceremonio estis honorigata ~ delegacioj de la urbestro; la registaro estis oficiale reprezentata ~ unu ministro; de la infaneco la princo ĉirkaŭis sin ~ militistoj B; kontroli ion ~ si mem; (f) esp-o memorigas ~ si (sen helpo de alio) la lingvon italan Z; (f) ĉiuj prep-oj ~ si mem (sen ia alia motivo) postulas la nominativon Z; (f) el tio jam ~ si mem elfluas la konkludo, ke Z. RIM. : Z atentigas, ke la prep-n per post pasivo oni povas uzi nur, se ĝi troviĝas antaŭ vorto, kiu esprimas la aganton mem, sed la rimedon uzatan de la aganto. Kp DE 4. 4 Rimedon dank' al kiu estas atingata la rezultato : mi estis kortuŝata ~ tiu doloro; penetri en domon ~ forto, perforte; trafi ~ la parolo rekte en la vizaĝon de iu Z; mortigi iun ~ unu puŝo de pon-

ardo; ~ helpo de vortaro mi komprenis vian leteron Z; kuitigas servon ~ reservo Z; ni povas ~ kurba vojo al rekta celo veni Z; li eldevigis la permeson mian ~ necesanta ripetado Z; li turmentas min ~ malsanta tutajn tagojn Z; lia filo, kuragigita ~ la morto de nia reĝo Z; li tiris ~ ĉiuj fortoj; liaj okuloj plenigis ~ larmoj B; la pupiloj ne malsekiĝis ~ larmo Z; la vangoj kovrigis ~ malsaneca flavo Z; ilia vizaĝo ne kovrigis ~ honto Z; eksvarmos la rivero ~ ranoj Z; juru, ke neniam vi parolos eĉ ~ unu vorto pri tio Z; ni timis la koleron, ~ kiu la Eternulo ekkoleris kontraŭ ni Z (Kp PRO). RIM. : En kelkaj okazoj per havas senceon de mezuro : ĉiu malbona sciigo alproksimigas min ~ unu paŝo al la tombo Z; oni povas esperi, ke la memoro de granda homo ~ duonjaro supervivos lian morton Z; vi ~ alteco de unu kalkanumo fariĝis pli proksima al la ĉielo Z. 5 Manieron, kiel efektiviĝas la ago : la fumo flugis supren ~ nigra kolono, ~ blankaj volutoj; ia rubandelo brilis ~ roza aŭ blua koloro Z; la trupoj antaŭenkuris ~ grandaj masoj; mia onklo ne mortis ~ natura morto Z; simila al la patro ~ la karaktero; filo, tute fremda ~ la koro Z; verŝi larmojn kvazaŭ ~ riveroj Z; ŝi estis bela ~ beleco de anĝelo Z; ripozi ~ trankvila dormo K; vivi ~ mizera, kompatinda vivo Z; sin preterŝovi ~ paŝo majesta Z; ni ne povas atingi ĉiujn celojn ~ unu fojo; ekkrii ~ terura voĉo Z; marŝi ~ piedoj nudaj Z; ili vivas ~ unu animo en du korpoj; komenci sian paroladon ~ gratulo; la subst-oj finiĝas ~ o. 6 Potencan aŭ influon, kiun oni alvokas por persvadi iun : mi vin pelegas ~ ĉielo Z, ~ la rajtoj de nia amikeco de lernejo Z.

11° Pref. signifanta, ke la ago esprimata de la radiko fariĝas rimedo por atingi iun celon : ~labori (akiri per sia laboro); ~ludi (gajni per ludo); ~flati (atingi flatante); oficiala ~voĉdona decido Z.

111° Vortero samsignifa. ~a. Ne efika por si mem; ne rekte trafanta; bezonanta interan rimedon por atingi celon : ~a aganto; interparoli ~e de interpretisto. ~1 1 (ntr). Interhelpi por efektiviĝi ion : ti ~is por akordigi iln. 2 (tr) (iu) Havigi ion al iu per sia interveno k klopodo : ~i al iu oficon Z, informon; ni ~as ĉiujn librojn kontraŭ antaŭ-